

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากการศึกษาพบว่า พื้นที่ป่าไม้มีการใช้ประโยชน์หลายวัตถุประสงค์ แต่การกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้เพื่อจัดการตามวัตถุประสงค์แต่ละประเภทนั้น มีความไม่ชัดเจนและทับซ้อนกัน ส่งผลให้เกิดปัญหาทางกฎหมาย สรุปได้ดังนี้

1) ในปัจจุบันประเทศไทยยังมิได้จัดทำระบบข้อมูลที่ดิน-ป่าไม้ ตลอดจนการออกเอกสารสิทธิให้เป็นระบบเดียวกัน การไม่มีข้อมูลทำให้การใช้พื้นที่เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ การกำหนดนโยบายหรือวัตถุประสงค์ในการจัดการพื้นที่ป่าไม้ประเภทต่างๆ ก็มีความผิดพลาดตามไปด้วย

2) การตรากฎหมายเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ ไม่ได้กำหนดจากสภาพพื้นที่ป่าไม้ที่แท้จริง เป็นการใช้ทรัพยากรอย่างไม่คุ้มค่า ไม่สอดคล้องกับหลักการจัดการอย่างยั่งยืนและไม่ทำให้วัตถุประสงค์ของการกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้บรรลุผล ไม่สอดคล้องกับหลักความพอสมควรแก่เหตุตามที่รัฐธรรมนูญกำหนด

3) การตรากฎหมายเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ โดยการตรากฎหมายลำดับรองมีความคลาดเคลื่อน ไม่มีรายละเอียดของเขตพื้นที่ป่าไม้ที่กำหนดขึ้น ไม่สอดคล้องกับหลักความชัดเจนในการตรากฎหมายจำกัดสิทธิและเสรีภาพของประชาชน

4) การตรากฎหมายเพื่อกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ เป็นการพิจารณากำหนดแนวเขตวัตถุประสงค์และการจัดการโดยรัฐฝ่ายเดียว ประชาชนไม่ได้มีส่วนร่วมดำเนินการด้วย

5) การกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ที่ไม่ชัดเจนและมีการทับซ้อนกับพื้นที่อื่น ทำให้การบังคับใช้มาตรการต่างๆ ตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้ไม่มีประสิทธิภาพ ไม่สามารถคุ้มครองพื้นที่ป่าไม้ที่กำหนดได้

6) การกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ที่ไม่ชัดเจนและมีการทับซ้อนกับพื้นที่อื่น ทำให้การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานราชการต่างๆ ในการดูแลรักษาพื้นที่ป่าไม้มีการดำเนินงานที่ซ้ำซ้อน ไม่มีประสิทธิภาพ

5.2 ข้อเสนอแนะ

1) ควรแก้ไขกฎหมายในการกำหนดความหมายของคำว่า “ป่า” แล้วจึงใช้เป็นหลักในการจัดทำข้อมูลสำรวจรังวัดเพื่อให้เกิดความชัดเจนเป็นระบบเดียวกัน การจัดการย่อมเป็นไปอย่างยั่งยืนและมีประสิทธิภาพ

2) ควรยกเลิกความผิดตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 มาตรา 54 เพราะไม่มีความจำเป็นและก่อให้เกิดภาระแก่ประชาชนเกินสมควร

3) ควรแก้ไขรวบรวมความผิดกรณีบุกรุกทำลายพื้นที่ป่าไม้ประเภทต่างๆ เช่น อุทยานแห่งชาติหรือเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เข้ามาไว้ในกฎหมายฉบับเดียวกัน หรือจัดทำเป็นประมวลกฎหมาย

4) ควรแก้ไขกฎหมายเกี่ยวกับการกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้โดยให้ประชาชนมีส่วนร่วมด้วย โดยเฉพาะการเผยแพร่ข้อมูลหรือแผนในการดำเนินการเกี่ยวกับพื้นที่ป่าไม้

5) กฎหมายซึ่งมีผลเป็นการกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ต้องมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่และมีรายละเอียดที่ชัดเจน จึงจะทำให้การบังคับใช้มาตรการทางกฎหมายตลอดจนการดำเนินงานของเจ้าหน้าที่มีประสิทธิภาพ

อนึ่ง ในการนี้ผู้เขียนขอเสนอร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ โดยรวบรวมและแก้ไขบทบัญญัติในพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2504 พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 ในประเด็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดเขตพื้นที่ป่าไม้ตามที่ได้วิเคราะห์ไว้แล้วในภาคผนวก